

ΚΩΔ.: 4295

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

«Φωνή βοώντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ἐτοιμάσατε τὴν
ὁδὸν τοῦ Κυρίου»
(Ματθ. γ', 3)

Εἰς τὴν ἑλλάδα

Εμπρός, ἑλλὰς επαναστάτισσα, στάσου ὀρθία
κράτα με τὰ γερὰ τὰ ὅπλα τὴν δύναμίν σου.
Δεν ἐγέρθηκε ἓνας Ὀρμηπος τοῦ κάκου
ἡ Πίνδος σου καὶ οἱ ὀρμητοὶ σου, ἡ τιμὴ σου.
Ἐπετάχθηκε ἀπὸ τῶν σπράχνων σου τὰ βάθνη
ἡ εὐφροσύνη σου δονατὴ, φωτὸς πορήνας
κι ἀπ' τοῦ Ὑψέος καὶ τοῦ Περμερὶ τοὺς τάφους
καὶ τὰ πάντα νέα ἱερὰ τῶν Ἀθηνίων.
Θραύσε τώρα, γῆ θεῶν καὶ ἡρώων
τῆς σκλαβιάς τες ἀγοσιδες, τὴν μαύρην μοῖρα
με τες χροκόπες ὁδὲς ἀπὸ τοῦ Ὀρμητοῦ
καὶ ἀπὸ τοῦ Πύλου καὶ τοῦ Βύρωνα τὴν γόρα.

Πούσκιν

Εκδίδεται
με τὴν εὐλογία
τοῦ Σεβασμιωτάτου
Μητροπολίτου
Μυτιλήνης
κ. Ιακώβου

Τρίμηνο περιοδικό
Ενορίας
Τιμίου Προδρόμου
Λισβορίου Λέσβου

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ
2011

Ἔτος 20^ο
Αρ. Φύλλου 69

ΛΙΣΒΟΡΙ...

ΠΥΡΡΑΙΩΝ ΓΗ...

ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΧΩΡΑ

36ο

π. Γεωργίου Αλεντά

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΛΙΣΒΟΡΙ

3ο ΠΡΟΙΚΕΣ και ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΑ

Το κείμενο είναι του Γιώργου Αλβανού*

Στη νεοελληνική οικογένεια τα παιδιά παντρεύονταν κατά σειρά ηλικίας. Οι θυγατέρες προηγούνταν κι ακολουθούσαν τα παλικάρια, με τη σειρά τους κι αυτά. Ήταν ατιμωτικό για τον άντρα να

παντρευτεί πρώτος και ν' αφήσει αδελφή μεγαλύτερη ή μικρότερη ανύπαντρη. Πολλά παλικάρια έμεναν ανύπαντρα, γιατί δεν μπόρεσαν ν' αποκαταστήσουν τις αδελφές τους.

Μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα (1920) η φροντίδα για τον γάμο των παιδιών ήταν μέλημα και καθήκον των γονιών και μάλιστα του πατέρα. Αυτός έπρεπε να δώσει την τελική συγκατάθεση, «να γίνει η γνώμη του», «να δώσει την ευχή του». Το έθιμο αυτό στηριζόταν στο αίσθημα ευθύνης των γονιών να στεριώσουν κοινωνικά και οικονομικά τα παιδιά τους, που έφτιαχναν καινούργια οικογένεια, και στην υποχρέωση, που εθιμικά αναλάβαιναν, να δώσουν σ' αυτά ένα μέρος της περιουσίας τους, κινητής ή ακίνητης, με τη μορφή της προίκας.

Ο θεσμός της προικοδότησης των θυγατέρων είναι πανάρχαιος και από τα ομηρικά χρόνια φτάνει μέχρι την εποχή μας. Για αιώνες αμέτρητους από τα φυσικά και επίκτητα προσόντα της νύφης (ομορφιά, ψυχική και πνευματική καλλιέργεια κ.τ.λ.) το πρώτο που εξεταζόταν ήταν η προίκα της. Η απροίκιστη ήταν κοινωνικά κατώτερη και δύσκολα βρισκόταν γαμπρός να τη ζητήσει σε γάμο.

Η γυναίκα δεν εργαζόταν. Τα βάρη του γάμου τα σήκωνε αποκλειστικά και μόνο ο άντρας. Αυτός είχε την υποχρέωση να συντηρεί τη σύζυγό του, ανάλογα με την κοινωνική της θέση, και να μεγαλώνει, με ανάλογο τρόπο και πάλι, τα παιδιά του. Η προίκα της γυναίκας αποτελούσε τη συνεισφορά της στον οικογενειακό προϋπολογισμό και μια ελά-

φρυνση του συζύγου από τα οικονομικά βάρη της οικογένειας.

Από τα πρώτα βυζαντινά χρόνια (5ος αι. μ.Χ.) για τη σύσταση της προίκας συντάσσονταν προικώ έγγραφα. Η συνήθεια αυτή κράτησε σε όλη τη βυζαντινή περίοδο και συνεχίστηκε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Τα έγγραφα αυτά ονομάζονταν προικοσύμφωνα (αλλού προικοχάρτια, αρραβωνοχάρτια κ.τ.λ.) και στα χρόνια της Τουρκοκρατίας συντάσσονταν από κληρικούς, ιερείς ή μοναχούς, που εφάρμοζαν το οικογενειακό δίκαιο στους υπόδουλους Έλληνες. Η σύνταξή τους γινόταν πάντα με παρουσία μαρτύρων, που ήταν υποχρεωμένοι να υπογράψουν το προικοσύμφωνο. Το προικοσύμφωνο συντασσόταν πριν από τον γάμο. Η προίκα παραδινόταν στον γαμπρό πριν από τη στέψη.

Περιλάμβανε είδη ρουχισμού, έπιπλα, οικιακά σκεύη, κοσμήματα, ζώα (πρόβατα, βόδια), νομίσματα κ.ά.. Περιλάμβανε βέβαια και όλα τα ακίνητα (σπίτια, αμπέλια, χωράφια, ελαιοκτήματα κ.τ.λ.), που περιγράφονταν με κάθε λεπτομέρεια (θέση, έκταση, γείτονες κ.τ.λ.). Ο σύζυγος είχε την υποχρέωση να διαχειρίζεται καλά την προίκα της συζύγου και να φροντίζει για τη διατήρηση και την ακεραιότητά της. Δεν είχε το δικαίωμα να εκποιήσει ή με άλλο τρόπο να παραχωρήσει κάποιο από τα προικώ ακίνητα. Η κυριότητα των ακινήτων ανήκε στη σύζυγο και μόνο την επικαρπία είχε ο σύζυγος. Αν πέθαινε ο σύζυγος ή αν χώριζε το ανδρόγυνο, η προίκα έμενε στη γυναίκα ως ιδιοκτησία της. Αν πέθαινε η σύζυγος, τότε ένα μέρος της προίκας κληρονομούσε ο σύζυγος και το μεγαλύτερο μέρος κληρονομούσαν τα παιδιά. Αν το ανδρόγυνο δεν είχε αποκτήσει παιδιά, τότε η προίκα γύριζε στον προικοδότη, αν ζούσε, ή στους νόμιμους κληρονόμους του.

<http://www.vasilika-lesvos.gr/pdf/proikes.pdf>

φωτογραφίες: <http://www.mouseiopamfilon.gr/bedroom.html>

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε ένα Λισβοριανό προικοσύμφωνο του 1895, που το βρήκαμε στην τέως Κοινότητα Λισβορίου.

Το κείμενο στη διατύπωση και την ορθογραφία του είναι όπως και το πρωτότυπο.

* Ο Γιώργος Αλβανός είναι συνταξιούχος εκπαιδευτικός, συγγραφέας, διετέλεσε μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και Σχολικός Σύμβουλος. Έχει δημοσιεύσει πολλές λαογραφικές μελέτες.

Πράξις 1 / Προικοσύμφωνον

Εήμερον την ενάτην του μηνός Ιανουαρίου του έτους 1895 ημέραν της εβδομάδος δευτέραν προσκληθείς ο υποφαινόμενος εφημέριος του χωριού Λισβορίου εις την οικίαν του Δημητρείου Ιωάννου Σακάτη όπου ήτον και ο Ευστράτιος Ιωάννου Τησούλη ήκουσα παρ' αυτόν εγώ τε και οι επίσης προς τούτα προσκλιθέντες και μετ' εμού συνεποφαινόμενοι αξιότιμοι τ' ακόλουθα. Ο κύριος Δημήτριος Ιωάννου Σακάτη έχον θηγατέρα εις ώραν γάμου ονόματι Στρατιγούλα θέλη να μνηστεύση αυτήν μετά του Ευστρατίου Ιωάννου Χρησούλη και προσφέρει ως προίκα της θυγατρός του τα εξής εν πρώτοις την οικίαν ην περ θα εκτελέσει πλησείον της οικίας ην περ κατοικώ θα εκτελεσθή δε οι οικία πέτρινη με κεραμύδια και με όλην την απαιτουμένην τάξιν. έπιπλα οικιακά μεσάλια, 50 κρεβατοστρώσια δύο αρματομένα, καρπέταις δύο, φορεσιαίς 10, δυσάκια 2, τροβάδες 3, σακούλαις 2. εν καζάνη, εν σινή, εν ταψη. τζεντερέδες 2. εν σεντούκη μίαν σεντούκα, δύο βητίναις, η μία μικρή, εν σαχάνη, κι εν λεγκέρη, της εξοχής κτήματα το εις κάπριν το Ντάμιον και το χωράφιον να εκτίνεται έως το δένδρον του Σπύρου Βουλέλη το προικισμένον μέρος. Το εις κατρακοίλαν το ήμισι τιθέμενον εις την αρέσκειαν του Γαμβρού, το εις Τιμινίτην ελαιώκτημα ολόκληρον πλησείον της Μειταξουτής Ευστρ. Αποστολέλη και Παναγιότου Αρμουτέλη δημοσίου δρόμου και Ευστατίου Πανσελίνου. το εις λιβάδια ολόκληρον πλησείον εις Μιταξουτήν Ευστρ. Αποστολέλη δημοσίου δρόμου και Αντωνίου Σταυράκη, μία προβατίνα, πέντε μιτζίτια αργυρά. Ο Ευστράτιος Ιωάννου Χρησούλη παραδέχεται την συμφονίαν ταύτην και υπόσχεται ότι μέχρι της εποχής του γάμου θέλη τιρείση τα καθήκοντα του καλού μνιστίρος και όταν λάβη την προίκαν θα έχη μεν αυτήν υπό την διαχίρισιν του αλλά θα φιλάτη ως ιεράν υπό την αναπαλοτρίωτον κυριότητα της μελούσης συζήγου του εξ αμοιβαίας συγκαταθέσεος οι γάμοι τελεσθήσονται μετά εξαμήνου.

Εάν το έτερον μέρος θέλιση και αποφασίση να ακηρώση τον αρραβώνα οφείλη να πληρόση το έτερο πρόστιμον μετζίτια αργυρά εκατόν πεντήκοντα αριθ 150 οι προικοίζονται υποχρεούνται να μεταβιβάσωσι προ της εποχής του γάμου τα κτήματα εις ένομα της μελονύμφου οι δε μνιστίρες αμφοτέροι υπόσχονται ότη δια πάσαν είτε προτου γάμου, είτε μετά του γάμου «ου μη γένοιτο» αμφισβίτισης ή διαφοράν αφορόσα την δικαιοδοσίαν της Μητροπόλεως δικαζούσης κατά τα εκκλησιαστικά νόμιμα και τα επιτόπια έθιμα επί πάση εγένετο το παρόν εις δειπλούν και αναγνωσθεις επι τον συμβαλόμενον υπεγράφη παρ αυτού παρά των μαρτίρων και παρ' εμού και εδόθη ανά εν επ: τον Συμβαλομένων.

Τη 9 Ιουναρίου 1895

Εγώ ο Δημήτριος Ι. Σακάτη μετά της σιζίγου μου Ανεστασία επιβεβιούμεν τα άνοθεν και ος αγράματοι υπογραφόμεθα δια +. Ιωάννου Αναγνώστου ημής δε σταυροπιούμεν ++. Ευστράτιος Ι. Χρησούλη παραδέχομαι την συμφονίαν ταύτην και δια Χ.

Εγώ η Στρατηγούλα Δ. Ιωάννου Σακάτη παραδέχομε τα άνοθεν και ος αγράματος κατά Ηπογράφομε δια χερός Χαράλαμπος Ευ. Βολέλη εγώ Σταυρό στο ++.

Οι Δημιγεροντίαις
Στυλιανός Στάμου

Εφημέριος
Παπα Ιωάννης

Αβάλευτο θεμέλιο

Σήμερα νομίζεται καλός σε όλα, όποιος είναι αδιάφορος, όποιος δεν νοιάζεται για τίποτα, όποιος δεν νιώθει καμιά ευθύνη. Αλλιώς τον λένε σωβινιστή, τοπικιστή, μισαλλόδοξο, φανατικό. Όποιος αγαπά την χώρα μας, τα ήθη και έθιμα μας, την παράδοση μας, την γλώσσα μας, θεωρείται οπισθοδρομικός. Οι αδιάφοροι παρνούν για φιλελεύθεροι άνθρωποι, για άνθρωποι που ζούνε με το πνεύμα της εποχής μας, που έχουν για πιστεύω την καλοπέραση, το εύκολο κέρδος, τις ευκολίες, τις αναπαύσεις, κι ας μην απομείνει τίποτα που να θυμίζει σε ποιο μέρος βρισκόμαστε, από που κρατάμε, ποιοι ζήσανε πριν από μας στην χώρα μας. Η ξενομανία μας έγινε τώρα σωστή ξενοδοχεία, σήμερα περνά για αρετή, κι όποιος έχει τούτη την αρρώστεια πιο βαρειά παρμένη, λογαριάζεται για σπουδαίος άνθρωπος.

Η Ελλάδα έγινε ένα παζάρι που πουλιούνται όλα, σε όποιον θέλει να το αγοράσει. Κατανήσαμε να μην έχουμε απάνω μας τίποτα ελληνικό, από το σώμα μας ίσαμε το πνεύμα μας. Το μασκάρωμα άρχισε πρώτα από το πνεύμα, και ύστερα έφθασε και στο σώμα. Περισσότερο αντιστάθηκε σε αυτή την παραμόρφωση ο λαός και βαστάξε καμπόσο, μα στο τέλος τον πήρε το ρεύμα και πάει και αυτός. Μάλιστα είναι χειρότερος από τους γραμματισμένους. Τώρα μαϊμουδίζει τα φερσίματα και τις κουβέντες που βλέπει στον κινηματογράφο, έγινε αφιλότιμος και αδιάντροπος. Ενώ πρώτα ξεχώριζε από άλλες φυλές, γιατί ήταν σεμνός, φιλότιμος, ντροπαλός, καλοδεκτικός, τώρα έγινε αγνώριστος. Τα όμορφα χαρακτηριστικά του σβήνουνε μέρα με την μέρα. Και οι λιγοστοί που διατηρούνε ακόμη λίγα σημάδια από την ομορφιά της ελληνικής ψυχής, παρασέρνονται σε αυτή την παραμόρφωση από τους πολλούς, που είναι οι έξυπνοι, οι συγχρονισμένοι, οι μοντέρνοι, αλλά που είναι στ' αληθινά οι αναίσθητοι και οι αποκτηνωμένοι. Οι καλοί ντρέπονται γιατί είναι καλοί, συμμαζεμένοι και με ανατροφή. Οι άλλοι τους λένε καθυστερημένους. Συμπαθητικός άνθρωπος δύσκολα βρίσκεται πια σήμερα στον τόπο μας. Η μόδα είναι να είναι κανείς αντιπαθητικός, κρύος, άνοστος και μάγκας. Μάλιστα όπως όλα φραγκέψανε, φράγκεψε και ο μάγκας.

Οι πιο αγράμματοι ανακατώνουνε στην κουβέντα τους κάποια εγγλέζικα και εκεί που δεν χρειάζονται. Όσο για τους γραμματισμένους, όλη η γραμματοσύνη τους είναι να μιλάνε εγγλέζικα και σε λίγο καιρό δεν θα υπάρχει Έλληνας να μιλά ελληνικά. Ας καταργηθεί λοιπόν η ελληνική γλώσσα ολότελα, να μην κουράζονται τα παιδιά μας στην άσκοπη εκμάθευσή της. Κοιτάχτε τα παιδιά μας. Παρατηρείστε τις φυσιогνωμίες τους, το βλέμμα τους, τις κουβέντες τους,

τα αστεία τους, τα παιχνίδια τους. Όλα μυρίζουνε... Ελλάδα, να μην αβασκαθούμε! Το μόνο που απόμεινε ελληνικό είναι το «ρε». Το μασκάρωμα γίνεται γοργά και στο κορμί και στην ψυχή. Οι λιγοστοί που αντιστέκονται ακόμη σε αυτόν τον κατακλυσμό, πως να μπορέσουνε να βαστάξουνε; Γύρω τους βογγά η μεθυσμένη ανθρωποθάλασσα. Έρχεται καινούργιος κόσμος! Το κολοσσαίο με τα ουρλιάσματα του σκεπάζει τις ψαλμωδίες που λένε οι μάρτυρες, περιμένοντας τα θηρία να τους φάνε.

Αλλά αν θα λείψουν οι Έλληνες από το πρόσωπο της γης, μήπως θα απομείνουν τα βουνά, οι ακροθαλασσιές, οι θάλασσες, τα νησιά και τα βράχια με τον ελληνικό χαρακτήρα τους; Καθόλου! Τα περισσότερα τα έχουνε αγοράσει άνθρωποι που ήρθαν από τον βόρειο Ωκεανό, απόγονοι των Βικίγκων. Εκείνα τα κακόμοιρα νησιά τι συμφορά έχουνε πάθει! Η φτώχεια τους στάθηκε η καταστροφή τους. Σήμερα τα ριμάζανε άλλοι κουρσάροι, πιο επικίνδυνοι που σφάζουνε με το μπαμπάκι. Σκλαβώσανε τα νησιά με ευγενικό τρόπο, με το χαμόγελο στα χείλη. Τα άσπρα σπιτάκια των νησιωτών, που ζούσανε σε αυτά απλοϊκοί και συμμαζεμένοι άνθρωποι, θαρρείς πως γίνανε δημόσια. Κυκλοφορούν χιλιάδες φωτογραφίες της Μυκόνου, της Πάρου, της Αίγινας, της Ύδρας, και αντί να βλέπει κανείς στους στενούς δρόμους τους κάποιους αραιούς νησιώτες ψαράδες, ψημένους στην θάλασσα και νησιώτισσες με τα σεμνά τους ρούχα, βλέπει να γυρίζουν κάποια πλάσματα μισόγυμνα ή ολόγυμνα, ξενόφερτα, αγκαλιασμένοι θεατρινίστικα και να κάνουνε κάποιες άνοστες επιδείξεις «ταμπλώ βιβάν», σα να παίζουν στον κινηματογράφο. Και ρωτάς, κουνώντας το κεφάλι σου: τι σχέση μπορεί να έχουν αυτά τα δίποδα, με εκείνα τα σπίτια και με τα στενοσόκκακα των νησιών; Ταιριάζουνε με αυτά, όσο ταιριάζουνε οι τουρίστες με τα σορτς με τον Παρθενώνα που μπροστά του φωτογραφίζονται. Όμως εκεί στέκονται όσο να φωτογραφηθούνε, και δεν έχουνε για σπίτι τους τον αρχαίο ναό, ενώ τούτοι στα νησιά, κατοικούνε μέσα σε εκείνα τα αταίριαστα σπίτια. Όλα υπη-

Η ΕΚΚΛΗΣΑΡΙΣΣΑ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Δυο τρεις - μέρες μετά την ανατολή του 2011, έφυγε από τη ζωή, σε ηλικία 86 ετών, μια πραγματική αγωνίστρια της ζωής η Κατίνα Τσεσμελή Μπακλά.

Μέλος μιας φτωχής οικογένειας με πολλά παιδιά, τα περισσότερα κορίτσια, πάλεψε σκληρά όχι μόνο για της προσωπική της αποκατάσταση αλλά και των παιδιών της και των δικών της.

Παντρεύτηκε το Χρήστο Μπακλά, αρκετά μεγαλύτερό της, και μαζί τακτοποίησαν τα τρία κορίτσια τους κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο που κι αυτά, με τη σειρά τους απόκτησαν τα δικά τους παιδιά και έδωσαν εγγόνια στο Χρήστο και την Κατίνα.

Από πολύ μικρή υπηρέτησε την εκκλησία του χωριού μας στην αρχή μαζί με τον πατέρα της το μπάμπα-Δούκα τον Τσεσμελή, αργότερα με τον άνδρα της το Χρήστο και τελευταία μόνη της αρκετά χρόνια.

Η εκκλησία είναι ένας χώρος που για να λειτουργήσει χρειάζεται καθημερινή δουλειά. Κι αυτό χρειάζεται αγάπη και μεράκι. Αυτό το πληρούσε και με το παραπάνω. Η Κατίνα η νεοκώρισα.

Πόσος κόπος αλήθεια και πόση δουλειά ιδιαίτερα τα παλαιότερα χρόνια που οι ευκολίες ήταν λιγότερες, για να καταφέρει την αρμόζουσα τάξη και καθαριότητα στον οίκο του Θεού!

Πόσος κόπος αλήθεια τα χρόνια εκείνα με τις ξυλόσομπες το χειμώνα για να ζεστάνει κάπως το ναό!

Η Κατίνα μέχρι τα τελευταία της, έσερνε τα πόδια της με πολλή αγάπη και πιστή αφοσίωση στον Άη-Γιάννη.

Μη μου πείτε πως πληρωνότανε. Όταν υπηρετείς μέσα στο ναό καμιά αμοιβή δεν αρκεί γι' αυτά που προσφέρεις.

Η προσφορά της ήτανε μεγάλη γι' αυτό κι όλοι θα τη θυμούνται σαν την παραδοσιακή εκκλησάρισσα του Λισβοριανού Άη-Γιάννη.

Ελαφρύ το χώμα που τη σκέπασε.

Μακάρι να βρίσκονται τέτοιοι άνθρωποι για να υπηρετούν τις εκκλησιές μας.

Σαν μνημόσυνο λίγοι στίχοι Καβαφικοί αφιερωμένοι στην Κατίνα Μπακλά

ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Την εκκλησία αγαπώ – τα εξαπτέρυγά της, τ' ασήμια των σκευών, τα κηροπήγιά της, τα φώτα, τες εικόνες της, τον άμβωνά της. Εκεί σαν μπω, μες σ' εκκλησία των Γραικών· με των θυμιαμάτων της τες ευωδίες, με τες λειτουργικές φωνές και συμφωνίες, τες μεγαλοπρεπείς των ιερέων παρουσίες και κάθε των κινήσεως τον σοβαρό ρυθμό· λαμπρότατοι μες στων αμφίων τον στολισμό ο νους μου πιαίνει σε τιμές μεγάλες της φυλής μας, στον ένδοξό μας Βυζαντινισμό.

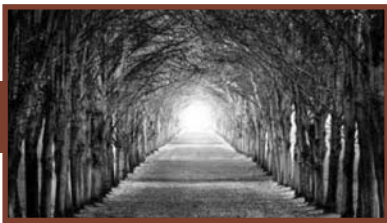
Κωνσταντίνος Π. Καβάφης

→ ρετούνε τα γούστα αυτών των αφεντάδων. Μάλιστα τόσο πολύ αγαπούν αυτοί την Ελλάδα, που είναι ενθουσιασμένοι πως δεν θα αφήσουνε τίποτα ελληνικό όπου πατήσουνε.

Καημένη Ελλάδα! Τι τέλος σε περίμενε! Μα δεν έχεις μήτε κάποιον να σε κλάψει, γιατί την κηδείά σου τη γιορτάζουνε σαν γάμο, με χαρές και με τραγούδια, που αυτά ευτυχώς δεν είναι ελληνικά. Ακούστε την εξής ιστορία: η χταπόδα βοσκά στον πάτο της θάλασσας, μαζί με το χταποδάκι. Άξαφνα το καμακίζουμε. Το χταποδάκι φωνάζει: με πιάσανε μάννα! Η μάννα του του λέγει: μην φοβάσαι παιδί μου! Ξαναφωνάζει το μικρό: με βγάζουν από την θάλασσα! Πάλι λέγει η μάννα: μην φοβάσαι παιδί μου. Και πάλι: με σγουρίζουμε μάννα! Μην φοβάσαι παιδί μου! Με κόβουμε με το μαχαίρι! Μην φοβάσαι παιδί μου! Με βράζουνε μάννα! Μην φοβάσαι παιδί μου! Με μασάνε μάννα! Μην φοβάσαι παιδί μου! Πί-

νουνε κρασί μάννα! Τότε εκείνη αναστέναξε και φώναξε: Αχ, σε έχασα παιδί μου! Γιατί το κρασί είναι ο αντίμαχος του χταποδιού, επειδή το λιώνει στο στομάχι. Δηλαδή η μάννα δεν φοβήθηκε μήτε το μαχαίρι, μήτε την φωτιά, μήτε τα δόντια, αλλά το κρασί, που είναι πιο ήρεμο και αθώο μπροστά στα μαχαίρια και τα δόντια. Η Ελλάδα σαν το χταποδάκι πέρασε από φωτιές, δόντια, μαχαίρια, αλλά πνεύμα ΔΕΝ παρέδινε. Ο Φράγκος δεν έρχεται με μαχαίρια, πιστόλια και φωτιές. Ήρθε με χάδια και γλυκόλογα. Ήρθε με δώρα με λεφτά, να ανακουφίσει την φτώχεια μας, να διασκεδάσει μαζί μας, να χορέψει μαζί μας, να μας ευκολύνει την ζωή με τα μηχανήματά του. Όπως το χταποδάκι έλιωσε στο κρασί, έτσι και η Ελλάδα κοντεύει να χαθεί από το γλυκό κρασί που την μέθυσε και δεν ξέρει τι κάνει και ξεγυμνώθηκε και στρήνιασε και εκ του στρήνους αυτής επλούτισεν.

Το «Σύνθημα» της Μεγάλης Σαρακοστής

Πρωτοπρ. π. Γεωργίου Δορμπαράκη

«Αποθώμεθα τα έργα του σκότους και ενδυσώμεθα τα όπλα του φωτός». Το σύνθημα- προσανατολισμός που ακούγεται καθ' όλη τη διάρκεια της Μ. Σαρακοστής είναι το λόγιο του αποστόλου Παύλου, το οποίο καλεί σε αποτίναξη των σκοτεινών αμαρτωλών έργων μας και σε ένδυση μας με τα όπλα του φωτός. «Αποθώμεθα τα έργα του σκότους και ενδυσώμεθα τα όπλα του φωτός».

Το πρώτο που μας επισημαίνει ο απόστολος είναι ν' αποδεχθούμε ότι πολύ συχνά βρισκόμαστε σε κατάσταση σκότους, δηλ. αμαρτίας, γι' αυτό και τα έργα μας είναι έργα αμαρτωλά. Κι είναι γεγονός ότι δεν υπάρχει άνθρωπος και μάλιστα Χριστιανός, που να μην ομολογεί με ευκολία την αμαρτωλότητά του σ' ένα γενικό και αόριστο επίπεδο. Και ποιός δεν είναι αμαρτωλός; ακούμε από τον καθένα στην όποια συζήτηση που μπορούμε να κάνουμε μαζί του. Μια τέτοια ομολογία όμως που καλύπτεται κάτω από την αοριστολογία και τη γενικολογία δεν φαίνεται να είναι αυτό που έχει κατά νου ο απόστολος. Και τούτο γιατί η αόριστη αποδοχή της αμαρτωλότητός μας κατά πάσα πιθανότητα λειτουργεί ως άλλοθι της ίδιας της αμαρτίας μας, αφού τελικά όλοι το... ίδιο κάνουμε και στην ίδια κατάσταση βρισκόμαστε. Με άλλα λόγια ομολογούμε την αμαρτωλότητα της ανθρωπίνης φύσης μας για να τη δικαιώσουμε ως κάτι το φυσικό!

Ο απόστολος όμως με την πρόσκλησή του ν' αποτινάξουμε τα έργα του σκότους και της αμαρτίας δίνει δραματικό χαρακτήρα στο λόγο του: ό,τι κάνουμε, ό,τι λέμε, ό,τι ακόμη σκεφτόμαστε, αν είναι αποκομμένο από τον Χριστό, την πηγή του φωτός, είναι αμαρτία και άρα σκοτάδι. Τελικώς, ο μη εν Χριστώ ενεργών ζει και κινείται στην ανυπαρξία, έστω κι αν φαίνεται σπουδαίο και σημαντικό αυτό που επιτελεί στον κόσμο. Κι ίσως η εποχή μας είναι τέτοια εποχή ανυπαρξίας από πλευράς πνευματικής, αφού όχι μόνον οι εκτός της Εκκλησίας, αλλά πολλές φορές και οι ίδιοι οι Χριστιανοί ζούμε και συμπεριφερόμαστε σα να μην έχουμε καμία σχέση με τον Χριστό, σα να είμαστε στην προ Χριστού ακόμη εποχή. Πρόκειται για την κατάσταση της εκκοσμίκευσης, όπως έχει επισημανθεί προ πολλού, κατά την οποία έχει αποδευτεθεί η ζωή μας από την παρουσία του Χριστού και συνεπώς η αθέϊα με την πρακτική της μορφή είναι το γνώρισμα της ζωής μας. Η τραγικότητα όμως της καταστάσεως αυτής έχει υποδειχθεί ήδη από τον Κύριο: είναι ζωή εν θανάτω. Εκείνος που δεν προσδιορίζεται στη ζωή του από τις προϋποθέσεις του Χριστού στην πραγματικότητα είναι νεκρός. Τα λόγια Εκείνου εν προκειμένω ηχούν πολύ ξερά και πένθιμα: «Άφες τους νεκρούς θάψαι τους εαυτών νεκρούς». Είναι νεκρός όποιος δεν Τον αποδέχεται και δεν θέλει να Τον ακολουθεί ως μαθητής Του. Να αποθέσουμε λοιπόν τα έργα του σκότους σημαίνει να πετάξουμε από πάνω μας κάθε τι που αποτελεί κεντρί του θανάτου, κάθε τι που μας στερεί την ικμάδα της ζωής. Πώς θα γίνει αυτό; Με ποιόν τρόπο μπορούμε να ξεφύγουμε από τα θανατερά αυτά δίχτυα; Ο απόστολος είναι σαφής και κατηγορηματικός: μόνο με τη στροφή μας προς το φως. «Ενδυσώμεθα τα όπλα του φωτός». Μόνο με το θετικό ξεπερνιέται το αρνητικό. Το σκοτάδι δεν... σκοτώνεται πυροβολώντας το. Κατά φυσικό τρόπο εξαφανίζεται, μόλις έρχε-

ται το φως. Η νύχτα πάντα υποχωρεί, μόλις ξεπροβάλλει η αυγή και ο ήλιος. Έτσι και το σκότος της αμαρτίας εξαφανίζεται, μόλις ο άνθρωπος στραφεί προς το φως το πνευματικό, προς τον Ήλιο της Δικαιοσύνης, τον Κύριο Ιησού Χριστό. Και στροφή προς το φως σημαίνει ένδυση του Ι. Χριστού, όπως το λέει και ο ίδιος ο απόστολος: «Ενδύσασθε τον Κύριον Ιησού Χριστόν».

Εδώ αναφύεται όμως κάποιο πρόβλημα: πώς καλούμαι ο Χριστιανός να ντυθώ τον Χριστό, αφού ήδη είμαι ενδεδυμένος με Αυτόν λόγω του βαπτίσματός μου; Ο λόγος του Θεού έχει αποκαλύψει ότι «όσοι εις Χριστόν εβαπτίσθητε, Χριστόν ενεδύσασθε». Πώς λοιπόν να ντυθώ το ίδιο ένδυμα με το οποίο ήδη είμαι καλυμμένος; Για μας τους Χριστιανούς λοιπόν που είμαστε ενδεδυμένοι τον Κύριο, η προτροπή του απ. Παύλου πρέπει να εννοηθεί ως επανεύρεση του ενδύματός μας. Και μετά το βάπτισμα δυστυχώς αμαρτάνουμε. Η αμέλειά μας μας κάνει να ξεφτίζουμε αυτό που πάντα έπρεπε να διατηρείται καινούργιο. Άρα ντύνομαι τον Χριστό σημαίνει, για μένα τον βαπτισμένο, ζωή μετάνοιας. Καλούμαι να ζω εν μετανοία για να καθαρίζω το ένδυμα που έλαβα στο βάπτισμα. Γι' αυτό άλλωστε τη μετάνοια χαρακτηρίζουν οι Πατέρες μας ως ανανέωση του βαπτίσματος και δεύτερο βάπτισμα. Σταματώ λοιπόν να είμαι στο σκοτάδι, όταν παίρνω το δρόμο της μετάνοιας, με την οποία και πάλι ξαναβρίσκω τον αληθινό μου εαυτό, το φως που με πλημμύρισε την ημέρα της αναγεννήσεώς μου με την ένταξή μου στην Εκκλησία.

Κι αυτή η επανεύρεση του ενδύματος δια της μετάνοιας είναι ζωή δύναμης και εξουσίας. Γιατί, λέει, «ενδύσασθε τα όπλα του φωτός». Το φως του Χριστού μας δίνει όπλα και φανερώνει την εξουσία που λάβαμε ως τέκνα πια Θεού. «Όσοι έλαβον τον Χριστόν έδωκεν αυτοίς την εξουσίαν τέκνα Θεού γενέσθαι». Ποιά είναι αυτά τα όπλα; Είναι η πανοπλία της χάριτος του Θεού, η πανοπλία του Σταυρού. Ο υμνογράφος της Εκκλησίας μας, βασισμένος σε ανάλογη περιγραφή του απ. Παύλου, αναγγέλλει: «Το στάδιον των αρετών ηγνέωται. Οι βουλόμενοι αθλήσαι εισέλθετε... Και αναλαβόντες την πανοπλίαν του Σταυρού, τω εχθρώ αντιμαχσώμεθα, ως τείχος άρρηκτον κατέχοντες την πίστιν, και ως θώρακα την προσευχήν, και περικεφαλαίαν την ελεημοσύνην. Αντί μαχαίρας την νηστείαν, ήτις εκτέμνει από καρδιάς πάσαν κακίαν». (Το στάδιο των αρετών έχει ανοίξει. Όσοι θέλετε να αγωνιστείτε εισέλθετε... Και αφού φορέσαμε την πανοπλία του Σταυρού, ας πολεμήσουμε τον εχθρό, έχοντας την πίστη σα στέreo τείχος και σα θώρακα την προσευχή και περικεφαλαία την ελεημοσύνη. Στη θέση του μαχαίριου τη νηστεία, η οποία βγάζει απ' την καρδιά κάθε κακία).

Πίστη, προσευχή, αγάπη κι ελεημοσύνη, νηστεία: να τα όπλα της πνευματικής μας πανοπλίας, με τα οποία καλούμαστε να βαδίσουμε κατά την ευλογημένη περίοδο της Μ. Σαρακοστής, αλλά και καθ' όλη τη ζωή μας. Δεν έχουμε παρά να συναισθανθούμε την εξουσία που μας έχει δοθεί και να την ενεργοποιήσουμε. Το τέλος προβάλλει εμπρός μας λαμπρό και γεμάτο χάρη: η συμμετοχή μας στην Ανάσταση, η πληρότητα της ένταξής μας στη Βασιλεία του Θεού, την αληθινή πατρίδα μας!

Καλή Σαρακοστή και Καλή Ανάσταση!

Του μοναχού Μωυσή Αγιορείτου

Τον Μακρυγιάννη θα πρέπει κανείς να τον μελετήσει δίχως έγχρωμα γυαλιά. Συνήθως κάποιοι φορούν γυαλιά χρώματος της αρεσκείας τους ή της ιδεολογίας κι έχουν από πριν τη μελέτη αποφασίσει τι θα γράψουν. Έτσι έχουμε πολλές και αντιφατικές απόψεις για τη ζωή και το έργο του ηρωικού κι ευλαβέστατου Μακρυγιάννη, που ήταν από τα μέρη τα δικά μας, αφού ο παππούς μου, ο πατέρας του πατέρα μου, τελώνης Κωνσταντίνος Μαυρίκης ήταν από τη Δεσφίνα Φωκίδος.

Εκμεταλλεύεται, λοιπόν, χρησιμοποιείται και κακοπαθεί ο Μακρυγιάννη από διαφόρους, ακόμη και πολλά χρόνια μετά τον θάνατο του θέλουν να βγάλουν τα προετοιμασμένα συμπεράσματά τους και χρησιμοποιούν ψυχολογία, ιστορία, πολιτική, θεολογία, φιλολογία, για να καταλήξουν εκεί που θέλουν. Όπως λέει ο σεβαστός και αγαπητός π. Γεώργιος Μεταλληνός «γι' αυτό προκύπτει ο Μακρυγιάννης των συντηρητικών, ο Μακρυγιάννης των προοδευτικών και ενίοτε και ένας «τρελός» Μακρυγιάννης, όλων εκείνων που θέλουν να απαλλαγούν από την ενοχλητική «θρησκοληψία» του, δηλαδή τη ρωμαϊκή ευσέβειά του».

Ο Μακρυγιάννης ήταν αυτός που ήταν. Πάντοτε γνήσιος, ντόμπρος, αληθινός, δίκαιος και γενναίος. Δεν υποκρινόταν, δεν μασούσε τα λόγια του, δεν έλεγε μισές αλήθειες. Είχε πάντοτε ένα ενιαίο ήθος και ύφος χαρακτηριστικό. Μπορεί νάκανε λάθη, όμως δεν ήταν κακοπροαίρετα. Να ήταν λάθος εκτιμήσει, αστοχίες, κακή πληροφόρηση, έλλειψη γνώσης, όμως δεν έκανε διαστρεβλωτικές κινήσεις σκόπιμες ή παρανοήσεις για το ίδιο συμφέρον. Δεν κάνουμε εξωραϊσμό του και δεν τον αγιοποιούμε.

Ο Μακρυγιάννης είναι σταθερά και ακλόνητα τοποθετημένο στο άρμα της παραδόσεώς μας. Η πίστη του, μπορεί νάχει κάποιες υπερβολές, άλλα είναι τίμια, εγκάρδια, ολοσχερές.

Η μεγάλη του αγάπη για την πατρίδα, την Ελλάδα, το Γένος, τη Ρωμιοσύνη, την Ορθοδοξία ήταν πάντα μαζί, αδιάσπαστα, αδιαχώριστα, υψηλά.

Σήμερα ο προοδευτισμός δεν τ' ακούει πολύ ευχάριστα αυτά, ενοχλείται, κουμπώνεται, είναι επιφυλακτικοί. Όμως γενιές ανθρώπων έζησαν με αυτές τις βάσεις και με λιγότερο άγχος. Αποτελούσαν την υπόστασή του Έλληνα. Ο Νεοέλληνας μεριμνά και τυρβάζει περί πολλά, αποκόπτεται από τις ρίζες του, ξεθεμελιώνει τον οίκο του, αποϊεροποιεί τη ζωή.

Ο Μακρυγιάννης είχε στην καρδιά του την Ορθοδοξία και την Ελλάδα. Για τον Μακρυγιάννη, άλλα και για τον κάθε πιστό Έλληνα, Ορθοδοξία είναι η πίστη των αποστόλων, των αγίων πατέρων, των μαρτύρων, των οσίων, των ασκητών, των αγωνιζομένων για τη θέωση. Οι ενορίες, τα μοναστήρια, τα καντήλια, οι εικόνες, τα θυμιάματα, τα κεριά, οι μετάνοιες. Οι νηστείες, οι αγρυπνίες, οι δεήσεις, η μυστηριακή ζωή.

Ο Μακρυγιάννης ως πιστό τέκνο της Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι υπέρ της ανεξιθρησκίας. Κανείς άνθρωπος δεν μπορεί να βιασθεί να μη πιστεύει αυτό που επιθυμεί. Για τη θέση του αυτή κάποιοι υπερορθόδοξοι, σκληροπυρηνικοί, φανατικοί, σκαν-

δαλιζόμενοι ευσεβιστές ενοχλούνται και απορρίπτουν τον βαθιά θρησκευόμενο Μακρυγιάννη.

Από τη θέση του αυτή, όπως βεβαίως και άλλες, μπορούμε να πούμε ότι δεν είναι ακραίος και θρησκόληπτος. Η θρησκοληψία είναι νόσημα σοβαρό και θέλει προσεκτική εκτομή.

Ο Μακρυγιάννης, μπορεί και να μην το καταλάβαινε ο ίδιος, θεολογούσε ορθόδοξα πιστεύοντας στην ιερότητα και μοναδικότητα του ανεπανάληπτου ανθρωπίνου προσώπου, καθώς και στη θεόδοτη ελεύθερη βούληση. Δεν δεχόταν την Ορθοδοξία ως ιδεολόγημα, άλλα ως ελεύθερη και αβίαστη επιλογή τέλεια ελεύθερων ανθρώπων. Ο Χριστός δεν πίεσε ποτέ κανέναν να τον ακολουθήσει. Όλο το Ευαγγέλιο είναι μία ευγενική πρόσκληση.

Ο Μακρυγιάννης όμως ήταν σκληρός στους συμπατριώτες του, που αφήνουν την Ορθοδοξία και ακολουθούν εύκολα τον πρώτο αιρετικό. Μάλιστα φθάνει να τους θεωρεί κι εχθρούς του Γένους. Πίστευε πως η Ελλάδα συμπορεύθηκε με την Ορθοδοξία και είχε από αυτή την αγαπητική συμπόρευση σημαντικά οφέλη. Την πολυαγαπημένη πατρίδα του την ήθελε ελεύθερη, ζωντανή και δημιουργική, ώστε ν' ανεβαίνει στους υψηλούς στόχους της, δημιουργώντας συνάμα φιλόκαλο πολιτισμό. Στα σπουδαία και συγκινητικά Απομνημονεύματά του φαίνεσαι καθαρά η μεγάλη αγάπη για την Ελλάδα και την Ορθοδοξία. Την Ελλάδα τη θέλει πρώτιστα ελεύθερη, δημοκρατική, δίκαιη, ενάρετη και φιλόθεη. Είναι φιλόπατρις, φιλοδίκαιος, φιλόθεος, φιλάγιος, φιλόανθρωπος και φιλάρετος.

Είναι επίσης αντιδυτικός και αντιβασιλικός, γιατί η Δύση έχει παράδοση ξένη από τη δική μας και βασιλείς που δεν είναι Ορθόδοξοι.

Κλαίει για τον άτεχνο πρώιμο εξευρωπαϊσμό της δόλιας πατρίδος του. Χύνει δάκρυα για τον παρασυρμό των συμπατριωτών του από ξένες ελπίδες. Είναι ο ατόφιος χριστιανός της γνήσιας λαϊκής ευσέβειας. Τα οράματα του είναι της φρόνησης και της παραφρόνησής του. Δείχνουν την ψυχή του, την αθωότητά του, την αγνότητά του, την καλοκαγαθία του, τη βαθιά πίστη του. Αγωνιά για την τύχη της πατρίδος του, της άκλαυτης Ρωμιοσύνης. Ο ένδοξος πατριώτης Ρουμελιώτης στρατηγός είναι ο γνήσιος Ρωμηός της αγέρωχης Ρωμανίας του ακαταμάχητου ελληνισμού.

Ένα των λαμπρών κι εκλεκτών τέκνων του, που αξίζει να τον θυμόμαστε στις δύσκολες ημέρες μας.

Περιοδικό ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. ΜΑΡΤΙΟΣ 2011 / σελ. 38 - 39

ΤΑ ΚΑΠΝΑ ΣΤΟ ΛΙΣΒΟΡΙ

ΓΡΑΦΕΙ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΤΑΙ: π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΝΤΑΣ

1ο ΜΕΡΟΣ

Τώρα που απαγορεύτηκε παντελώς το κάπνισμα και προβλέπονται αυστηρές ποινές για τους παραβάτες, θυμήθηκα τα χρόνια τα παλιά και ειδικά τη δεκαετία του '30 τότε που η καλλιέργεια του καπνού ανθούσε στο χωριό μας. Θα προσπαθήσω λοιπόν να καταγράψω όσα έχουν παραμείνει ανεξίτηλα στη μνήμη μου για τα καπνά από τα χρόνια εκείνα.

Κάθε χρόνο λοιπόν αρχές Φλεβάρη αρχίζει η διαδικασία αυτή.

Και ξεκινάμε με τη σπορά.

Τους σπόρους του καπνού τους έσπερναν σε «πρασιά» σε ειδικά διαμορφωμένο έδαφος, ώστε να γίνουν τα φυτά, με κοπριά χωνεμένη. Φυσικά λιπάσματα δεν υπήρχαν. Η φροντίδα των φυτών έτσι ώστε να γίνουν κατάλληλα για τη μεταφύτευσή τους, ήταν καθημερινή με πότισμα και ξεβοτάνισμα. Απαιτούσε πολλή προσοχή και κόπο, η σωστή διαμόρφωση του εδάφους και η φροντίδα των φυτών, έτσι ώστε να μη σαπίσουν και να φτάσουν στο κατάλληλο μέγεθος.

Αυτό έκαναν σχεδόν όλοι οι καπνοπαραγωγοί μικροί και μεγάλοι. Ο Χαράλαμπος Αναγνώστου ήταν ένας μεγάλος καπνοπαραγωγός και σ' αυτόν οφείλω και τις εμπειρίες που σας καταγράψω.

Το φύτευμα των μικρών φυτών είχε δυσκολίες αν και δεν υπήρχαν τότε ασθένειες. Οι γαιοσκώληκες μόνο όργωναν τα φυτώρια —πρασιές— και ξερίζωναν τα φυτά. Η καταπολέμησή τους γινόταν με χυμό που έπαιρναν από τη ρίζα του ασφοδέλου (σπουρδούλι). Έπαιρναν λοιπόν τη ρίζα του φυτού, την κοπάνιζαν σούρωναν το χυμό που έβγαινε με σουρωτήρι πάνινο και μ' αυτό πότιζαν το φυτώριο. Έτσι απομάκρυναν τα σκουλήκια.

Τέλος Μαρτίου αρχές Απριλίου ξεκινούσε το φύτεμα των φυντανιών του καπνού.

Τα καπνοχώραφα όπου και θα φυτεύονταν τα καπνά είχαν προετοιμαστεί από πριν. Το Σεπτέμβριο με τις πρώτες βροχές ζευγαριζόταν το χωράφι με το αλέτρι που

το έσερναν τα βόδια ή τα άλογα. Το χωράφι κατόπιν θα αφηνόταν για να φάει βροχή και το Φεβρουάριο - Μάρτιο οργωνόταν ξανά δυο και τρεις φορές και τελείωνε με το σβάρνισμα. Στο χωριό μας φύτευαν καπνό στα πεδινά χωράφια από το Γλάρο μέχρι τη Λούτσα. Πολλές φορές φύτευαν και σε ορεινότερα χωράφια, Σείρες, Καυκάρα, Ροδαφνίδια κ.λπ.

Όλες οι οικογένειες που θα ασχοληθούν με την καλλιέργεια του καπνού κάνουν πολλά όνειρα. Τα λεφτά ήτανε λίγα και τα είχανε ορισμένοι. Άλλοι πάλι δανείζονταν τοκογλυφικά σχεδόν πάντα και με την ελπίδα να κερδίσουν κάτι από τα καπνά και να καλυτερεύσουν τα οικονομικά τους σαν θα πουλούσαν στο τέλος το προϊόν των κόπων τους.

Μάταια όμως! Τα πράγματα ερχόντουσαν τις πιο πολλές φορές ανάποδα, όπως και μέχρι σήμερα συμβαίνει με τα αγροτικά προϊόντα...

Τον Απρίλιο λοιπόν, σχεδόν μετά το Πάσχα, η ομάδα για το φύτεμα του καπνού «ο ταϊφάς», ξεκινούσε.

Τρεις τέσσερις άνδρες, πέντε, έξι γυναίκες, ένας μικρός για το πότισμα, το αφεντικό με κάποιο αρχιεργάτη βοηθό και ένα μουλάρι φορτωμένο με δυο ξύλινα βαρέλια με άνοιγμα στο πάνω μέρος και βρυσούλα (κάνουλα) στη μια από τις δυο επίπεδες επιφάνειες. Ένα άλλο ζώο συνήθως γαϊδούρι φορτωμένο με κασόνια για τα φυντά-

νια, χωνιά και τενεκέδες για το νερό, τσάπες και φυτευτήρια. Το φυτευτήρι είχε σχήμα κεφαλαίου Γ με τη μεγάλη του πλευρά να καταλήγει σε μύτη που είχε σιδερένιο κάλυμμα.

Όλοι του ταϊφά, άνδρες και γυναίκες, είχαν μαζί τους το μεσημεριανό τους φαγητό. Μια τασόпка (τάπερ) με φασόλες τις πιο πολλές φορές, μια δυο σμαρίδες παστές, λίγες ελιές, ένα κρεμμύδι καμιά φορά κεφτεδάκια τα «ππάρια», γιαπρακέλια, λίγο γλυκό, τηγανίτες με αλεύρι ή κανένα σύκο ξερό και φυσικά το κουμάρι ή το παγούρι με το νερό.

Ξεκινούσαν όλοι νωρίς το πρωί, μέσα στη φτώχεια τους, για το χωράφι. Πρώτα θα πήγαιναν στα φυτώρια που ήταν συνήθως στην Καυκάρα από όπου θα ξεφύτρωναν τα φυντάνια. Τα έκαναν ματσάκια και τα έβαζαν στα κασόνια με τη σειρά κάνοντάς τα ντάνες - ντάνες. Έβγαζαν τόσα φυντάνια όσα υπολόγιζαν πως θα τους χρειάζονταν στο φύτεμα μέχρι το βράδυ.

Η εργασία άρχιζε στο χωράφι με την ανατολή του ήλιου και τελειωνε με τη δύση.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:

<http://www.darnakas.gr/photo/neosouli/181.jpg>
http://dim-platan.tri.sch.gr/zigogiannis_06.jpg
http://2.bp.blogspot.com/_C7RGm8oDt2w/TlSd-Gh0AXI/AAAAAAAAHwU/-dLx7Qef6hE/s1600/KyrgiaKapnos.jpg
http://2.bp.blogspot.com/_XH4Ta10hFL0/SkORTVO_KNI/AAAAAAAAAVE/q6xa2wSBafM/s320/scan0002_edited.jpg
<http://gym-n-souliou.ser.sch.gr/Photo/georgia/23a.jpg>
http://magiko-xanthis.blogspot.com/2007/03/blog-post_6667.html
<http://www.photostock.gr/photos/products/20/100031-TOBACCO.jpg>
<http://users.sch.gr/vaxtsavanis/armathiasma%20kapnou%202.jpg>
<http://cigars.gr/newz/data/upimages/pp-kaliergia1.jpg>

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ...

Για μια ακόμη φορά δεχόμαστε τα πυρά μιας άτεγκτης εξουσίας η οποία με βουλωμένα τα αυτιά αποφασίζει και διατάσσει ερήμην και εις βάρος του Ελληνικού λαού που με τη ψήφο του της έδωσε θώκο για να απολαύσει την επαγγελλόμενη και πολυπόθητη ευτυχή καθημερινότητά του.

Δυστυχώς!!!

Βελτίωση ουδεμία. Περισσότερο μαύρο, περισσότερο βύθισμα στο τέλμα της εγκατάλειψης, της αβεβαιότητας και των ολοκληρωτικού τύπου αποφάσεων.

Και τώρα μιλάμε για της καταργήσεις των σχολείων μας.

Λέμε πως τα σχολεία είναι απαραίτητο να είναι ανοιχτά στον κόσμο, ανοιχτά στις τοπικές κοινωνίες και ανά πάσα στιγμή να παρέχουν μόρφωση, ΔΙΑ ΒΙΟΥ όπως αρέσκει να υποστηρίζει το Υπουργείο.

Πώς όμως θα επιτευχθεί αυτό όταν πυροβολούμε αυτή την απομονωμένη αυτή τη ξεχασμένη, αυτή την καταδικωμένη κοινωνία όταν τους κλέβουμε και την ελάχιστη ικμάδα ζωής που της έχει μείνει; Και το σχολείο, το σχολείο στην περιφέρεια, το σχολείο στα χωριά μας είναι ανάσα ζωής. Το κουδούνι του σχολείου, μαζί με την καμπάνα της Εκκλησίας είναι τα τελευταία σημάδια ζωντάνιας που άφησαν οι ξύλινες εξουσίες στον απομακρυσμένο και ξεχασμένο από το Αθηνοκεντρικό κράτος πολίτη.

Σε καμιά λοιπόν περίπτωση δεν μας πείθουν ότι οι καταργήσεις αποσκοπούν στην δημιουργία «εύρωστων»

σχολικών μονάδων, οι οποίες δεν υπάρχουν και ούτε θα επιτρέψουν οι προστάτες μας να υπάρξουν, αλλά μόνος σκοπός είναι η εξοικονόμηση πόρων μέσω της μείωσης του ανθρώπινου δυναμικού και άλλων δαπανών, όπως ακριβώς επιτάσσει το ΔΝΤ. Έτσι τα επαγγελλόμενα σχολεία είναι «άπιαστα πουλιά δέκα στον παρά».

Το κλείσιμο των σχολικών μονάδων αποτελεί το πιο ακραίο παράδειγμα εγκατάλειψης συγκεκριμένων περιοχών και της διεύρυνσης ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

Το σχολείο σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί κάτι το ξέχωρο από την τοπική κοινωνία.

Οι άνθρωποι της περιφέρειας οι άνθρωποι των χωριών μας έχουν ταυτιστεί μ' αυτό και το θεωρούν δικό τους κομμάτι, σάρκα από τη σάρκα τους.

Είναι ταυτισμένοι μ' αυτό. Όποιος λοιπόν προσπαθήσει να το αναірέσει ασελγεί πάνω σ' αυτόν το λαό και βιάζει την προσωπική του ζωή. Τον κλέβει και του αφήνει ρημαγμένο τον τόπο του. Δείχνει έμπρακτα την αδιαφορία του για τον άνθρωπο του μόχθου που παρέμεινε στα ήδη ξεχασμένα χωριά του να φυλάει Θερμοπύλες, στον άνθρωπο που μόνο παραμονές εκλογών θυμάται.

Ο Σύλλογος Γονέων και κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου του χωριού μας, διατρανώνει τη φωνή του μαζί με τις φωνές όλων των κατοίκων του χωριού μας και τονίζει σε κάθε τόνο και κάθε κατεύθυνση

Εμείς μαζί με τα άλλα δύο σχολεία του Μεσαγρού και της Πελόπης δεν δεχόμαστε να είμαστε τα τρία μαύρα πρόβατα του νησιού μας, που θα πληρώσουμε ανεγκέφαλες και καταστροφικές για μας αποφάσεις.

Δεν κάνουμε δεκτή την απόφασή σας.

Θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για την αναίρεσή της.

Το Σεπτέμβριο εμείς, ό,τι και να αποφασίσετε θα είμαστε στο Λισβόρι και όχι στον Πολιχνίτο.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΤΕΦΑΝΩΝ

ΕΝΟΡΙΑΚΑ

Η ΠΙΤΑ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΜΑΣ

Ανήμερα της Πρωτοχρονιάς μετά τη Θεία Λειτουργία και την καθιερωμένη Δοξολογία επί τη εισόδω εις το νέο έτος, κόψαμε στην Εκκλησία, παρουσία όλων των ενοριτών μας, την πίτα της ενορίας μας.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Και εφέτος στην ενορία μας, ανήμερα των Θεοφανείων, 6 Ιανουαρίου, μετά τις καθιερωμένες ακολουθίες στο Ναό μας, κατεβήκαμε στο «Σκαμιούδι», -Σκάλα Λισβορίου-, όπου όπως κάθε χρόνο, ρίξαμε το Σταυρό στη θάλασσα.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τη Παρασκευή, 7 Ιανουαρίου, επί τη εορτή της Συνάξεως του Τιμίου Προδρόμου και Βαπτιστού Ιωάννου, τελέσθη στην ενορία μας, με τη συμμετοχή πολλών ιερέων, πανηγυρική Θεία Λειτουργία. Η ημέρα αυτή είναι μια δεύτερη πανήγυρις για τον Ναό μας.

ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΗ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Την Πέμπτη του Μεγάλου Κανόνος 7 Απριλίου ο π. Καλλίνικος Αναγνώστου μαζί με εκδρομείς – προσκυνητές από την ενορία του, παρευρέθησαν στο χωριό μας και τέλεσαν οι ίδιοι την προηγιασμένη Θ. Λειτουργία την ημέρας.

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

Το τρίτο δεκαήμερο του Ιουνίου πρόκειται να πραγματοποιήσουμε προσκυνηματική εκδρομή στην Καππαδοκία.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ:

2252071160 – 2252071538 - 6947326231

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

- Αλβανός Ιωάννης, 23-1-2011, τεσσαρακονθήμερο
- Χατζόγλου Δημήτριος, 30-1-2011, τεσσαρακονθήμερο
- Μπακλά Κατίνα, 6-2-2011, τεσσαρακονθήμερο

ΚΗΔΕΙΕΣ

- Μαγκούσης Κωνσταντίνος, 20-3-2011, ετών 83

ΔΩΡΕΕΣ – ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΔΩΡΕΑ ΓΙΑ ΑΓΙΟ ΙΩΑΝΝΗ ΘΕΟΛΟΓΟ

Χατζηπαπαδόπουλος Παναγιώτης
εις μνήμην του πατρός του Βασιλείου..... 20 €
Αλβανού Ευστρατία εις μνήμην
του πατρός της Ιωάννου..... 25 €

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

π. Δωρόθεος Λαζόπουλος..... 20 €

ΔΩΡΕΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ Ι. ΝΑΟΥ

Μοναχή Υπομονή..... 50 €

ΑΝΤΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Ιωάννης και Νίκη Τσεσμελή
εις μνήμην Κατίνας Μπακλά ..... 100 €
Ηλίας και Μαρία Χατζησταματίου
εις μνήμην Κατίνας Μπακλά ..... 20 €
π. Παρθένιος Γιουβανέλλης
εις μνήμην Κατίνας Μπακλά ..... 20 €
π. Καλλίνικος Αναγνώστου
εις μνήμην Κατίνας Μπακλά ..... 50 €
Νικόλαος Τασούλα και Λούκου
εις μνήμην Κατίνας Μπακλά ..... 20 €
Οικογ. Ευστρατίου Μαριάμου –
Ιωάννας Εμμανουήλ ..... 35 €
Μοναχή Υπομονή..... 10 €
Στεφανοπούλου Αθηνά ..... 70 €

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΩΔ.: 4295

ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΛΙΣΒΟΡΙΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΕΚΔΟΤΗΣ: Οικον. Γεώργιος Αθ. Αλεντάς,
Εκπαιδευτικός - Αρχιερ. Επίτροπος Πολιχνίτου
ΛΙΣΒΟΡΙΟΝ ΛΕΣΒΟΥ Τ.Κ. 81300

ΤΗΛ.: 22520-71160, FAX: 22520-71104

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://lisvorion.blogspot.com>

E-mail: alengeorg@vodafone.net.gr

Έκδοτική Παραγωγή: ΟΔΥΣΣΕΑΣ Τηλ.: 210-34.76.090

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ